

MARTIN SUTER

SLON



Napínavý thriller a vynikající román

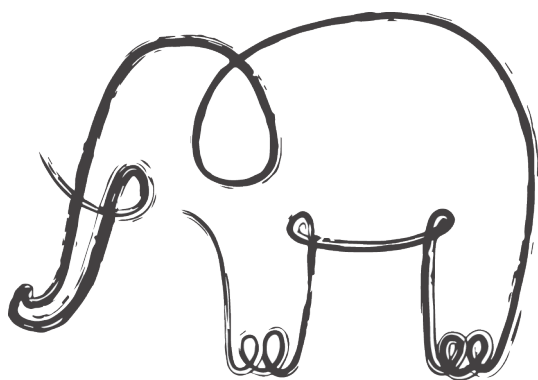
o světě,

ve kterém žijeme, o lidech


na okraji společnosti

i těch, co spekulují s velkými penězi

MARTIN SUTER
SLON



*Přeložila
Miroslava Hnízdilová*



Pro Anu a Margrith

Copyright © 2017 by Diogenes Verlag AG Zürich
Translation © Miroslava Hnízdilová, 2017
Czech Edition © Metafora, 2017

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-625-5 (pdf)

PRVNÍ DÍL



12. června 2016

Abstinenční přízrak to být nemohl, vypil toho dost.

Schoch se pokusil zaostřit zrak na věc, která stála daleko vzadu v podemletém břehu řeky, tam, kde se strop jeskyně stýkal s písčitou půdou.

Dětská hračka. Malý slon, růžový jako marcipánové prasátko, jen ta růžová byla sytější. A svítil jako svatojánská muška.

Už se přihodilo, že jeho jeskyni někdo objevil. Občas našel fetácké nádobičko nebo kondomy nebo obaly fast-foodových potravin. Ale stopy po návštěvě dětí neobjevil dosud nikdy.

Zavřel oči a pokusil se o něco jako spánek.

Měl točivou opici. Tak nazýval opice, kdy se s ním, jakmile si lehl do spacáku, začalo všechno točit. Za celé ty roky nezjistil, kdy se z normální opice stane točivá. Někdy si byl jistý, že je to množstvím alkoholu, jindy se přikláněl k tomu vidět příčinu v míchání různých druhů pití. Ale pak byly situace jako tahle, kdy – pokud si dokázal vzpomenout – nepil ani víc ani něco jiného než předešlý den, a přesto se s ním všechno točilo.

Možná svoji roli sehrálo počasí. Cestou domů honil jižní větřík mraky nad řekou a občas je protrhal, takže se objevil bílý měsíc v úplňku. Jižní vítr a úplněk, to bylo možná vysvětlení pro točivé opice. Přinejmenším pro pár z nich.

Také nikdy nepřišel na to, co víc pomáhá: zda oči zavřít, nebo nechat otevřené.

Tak je tedy otevřel. Hračka tam pořád ještě byla. Ale zdálo se mu, jako by malý slon stál trochu víc vpravo.

Znovu zavřel oči. Chvilku se mu pod víčky točil malý slon a zanechal po sobě růžový chvost.

Okamžitě oči zase otevřel.

Slon tu stál, plácal ušima a chobot zdvihl do písmena S. Schoch si lehl na druhý bok a pokusil se zastavit točení. Přitom usnul.



13. června 2016

Pil už příliš dlouho na to, aby měl opravdovou kocovinu. Ale také příliš dlouho na to, aby si jasně vybavil podrobnosti minulého večera. Probudil se později než obvykle, s vyschlými ústy, slepenými očima a zrychleným pulzem, ale bez bolení hlavy.

Větve křoví před vchodem do jeskyně se otrásaly pod těžkými kapkami a za nimi rozeznal v kalném svítání šedivou stěnu deště, jehož rytmické šumění pronikalo dovnitř. Jižní vítr utichl a na to, že byl červen, bylo neobvykle chladno.

Vymotal se ze spacáku, narovnal se natolik, kolik mu nízké místo na spaní dovolilo, a sbalil si lůžko do pevné role. Košili si zastrčil do kalhot a natáhl se pro boty.

Ale na místě, kam je vždycky odkládal – uvnitř za vchodem do jeskyně a dost daleko na to, aby je nezasáhl náhlý déšť –, našel jen jednu. Druhou objevil po chvíli před jeskyní. Ležela v louži vedle promáčeného křoví. Schoch si nedokázal vzpomenout, že by se mu to už

někdy stalo, bez ohledu na to, jak opilý byl. Možná by se měl trochu krotit.

S klením se natáhl pro modrobíle pruhovanou kecku, ze sportovní tašky vyndal otrhaný froté ručník s nápisem „Nivea“ a pokusil se jím botu vysušit.

Bylo to beznadějně, a tak si mokrou, studenou botu obul.

Něco se mu neurčitě honilo hlavou. Něco z minulé noci. Něco zvláštního. Ale co? Nějaký předmět? Zážitek? Stejně jako hledané slovo nebo zapomenuté jméno, které má člověk na jazyku.

Nedokázal si vzpomenout a chlad z promáčené boty se šířil po noze vzhůru a Schoch začínal mrznout. Potřeboval pohyb a trochu teplého kafe do žaludku.

Přetáhl přes sebe žlutou pláštěnku, kterou kdysi nechal zmizet z jednoho staveniště. Byla plná dehtových skvrn a nesla logo jedné velké stavební firmy, které také zašpinil dehtem, aby nebylo čitelné. Čitelná zůstala jen slova „Hoch- und“. Spacák nacpal do špinavé sportovní tašky, v níž se nacházela většina jeho majetku. Náhradní prádlo, ponožky, tričko, košile, pytel na praní a náprsní taška s doklady. Zbytek věcí, které vlastnil, měl v útulku Armády spásy, s jehož správcem byl zadobře.

Na zacuchané vlasy si narazil kšiltovku a vykročil ven. V jeskyni nenechal nic.

Děšť byl tak hustý, že protilehlý břeh byl sotva vidět. Drápal se nahoru po kluzkém náspu. Než dospěl k pobřežní cestě, dvakrát uklouzl a nohavice měl zabláčené až po kolena.

Místo na spaní zdědil po Sumim, muži, který ho zasvětil do pravidel. Tehdy, když mezi bezdomovci ještě nějaká platila. Například to, že se respektují místa na spaní ostatních. Dnes už to neplatilo. Dnes se může stát, že člověk přijde domů a tam už někdo leží. Většinou to byl nějaký imigrant. Někdo, kdo přijel, aby tu hledal práci.

Sumi to místo objevil krátce po povodni v roce 2005. Řeka stoupla do takové výšky, že na mnoha místech

podemlela břehy a odplavila divoký porost, který je pokrýval.

Z protějšího břehu náhodou uviděl zející otvor. Jediný problém představovalo to, že jeskyně byla dobře viditelná. Tak mu přišlo vhod, že předtím, než skončil na ulici, pracoval jako pomocný zahradník. Níže po proudu, kde bylo řečiště širší a voda nedosáhla k porostu, vykopal několik keřů a zasadil je před vchod.

Své místo na spaní pokřtil „Říční postel“ a pobýval tu skoro rok. Schoch byl jediný, kdo o jeskyni věděl. „Až jednou zkapu,“ říkával Sumi, „můžeš si mou Říční postel vzít.“

„Ty nás všechny přepiješ,“ odpovídal vždycky Schoch.

Ale pak Sumi najednou zemřel. Na odvykačce. Delirium tremens.

To Schocha utvrdilo v rozhodnutí nikdy nepřestat nasávat.

Cesta kolem řeky byla liduprázdná. Ranní běžce, které tu jindy touhle dobou potkával, uvěznil déšť doma. Netrvalo dlouho, než byla jeho suchá bota stejně promáčená jako ta mokrá. Déšť mu po vousech stékal za výstřih pláštěnky. Vystrčil bradu a hřbetem ruky vysunul vousy ven. Naléhavě potřeboval svůj druhý šálek kávy, protože první už promeškal.

Cestou nahoru minul říční práh. Byla tu malá plošina. Do náspu byly zapuštěné dva betonové piloty, které nesly hliníkovou záchrannou tyč. Tohle místo bylo pověstné, protože se tu zejména při vysokém stavu vody tvořil válcovitý vír. Teď se odsud nesly výkřiky.

Schoch kousek popošel, aby mu porost nebránil ve výhledu. Na betonové plošině stáli dva muži, jeden malý a jeden větší, a prošťourávali záchrannou tyčí hnědou vodu pod říčním prahem.

„Potřebujete pomoc?“ chtěl zavolat, ale byl tak ochraptelý, že ze sebe nevydal ani hlásku.

Odkašlal si. „Hej! Haló!“

Větší z mužů vzhlédl. Japonec nebo Číňan.

„Spadl tam někdo?“

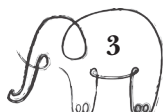
Teď vzhledl i muž se záchrannou tyčí. Nakrátko ostříhaný zrzoun.

„Můj pes!“ odpověděl mu.

Schoch pokrčil rameny a potřásl hlavou. „Válec smrti,“ zakřičel, „z toho se nikdo živý nedostane. Už spolkl leckoho. Zapomeňte na to. Radši dávejte pozor, abyste tam nepadli ještě i vy!“

Muž se záchrannou tyčí dál propátrával vodu. Druhý mu zamával. „Thanks!“ zavolal a pak se k němu znovu otočil zády.

Schoch šel dál. „Já je varoval,“ mumlal si. „Já je varoval.“



25. dubna 2013

Na zábradlí restaurační terasy cíhaly vrány na jakoukoli nepozornost číšníka, který hlídal teplý bufet. Příboj Indického oceánu byl slyšet až sem nahoru.

U druhého stolu odzadu seděl Jack Harris. Měl odsud nejlepší výhled na směs batůžkářů, obchodníků a posledních imigrantů, kteří ještě pořád trávili dny v hotelech s luxusní image.

Poflakoval se tu už tři týdny a čekal a popíjel příliš mnoho ležáku Lion. Občas se dal do řeči s některým turistou a jednou se mu podařilo svým povoláním natolik oslnit jednu osamoceně cestující Američanku, že si ho vzala k sobě na pokoj. Harris byl veterinář se specializací na slony.

Většinou však trávil noci sám ve svém pokoji. Pokoj měl pěkný výhled. Nebyl sice orientovaný přímo směrem k moři, nýbrž na velké prostranství, kde dříve hrávalo koloniální panstvo golf a nyní tam stála spousta stánků se suvenýry a občerstvením. Během osamělých nocí si

občas otevřel jedno ze dvou oken, zapálil si cigaretu a díval se dolů na světla rušného náměstíčka a fluoreskující vlnobití oceánu.

Hlasy a smích se mísily s útržky hudby, ze stánků s občerstvením stoupaly do světla lamp cáry kouře a občas k němu vítr zanesl vůni dřevěného uhlí a horkého kokosového oleje.

Harris vstal a obsloužil se u bufetu. Na talíř si navršil nevzhlednou směs kari, dušeného masa a gratinovaných brambor a vrátil se ke stolu, na který zatím někdo z personálu bez vyzvání položil cedulku *Reserved*.

Jedl také příliš mnoho.

Bylo mu čtyřicet, pocházel z Nového Zélandu a vypadal jako poněkud mohutnější Krokodýl Dundee. To si myslel on. Jeho žena, která ho před osmi lety opustila – jak ten čas letí! –, tvrdila, že vypadá jako stříhač ovcí.

Rozvod ho zcela vykojil. Žil se svou ženou Terry a dvojčaty Katjou a Jeromem ve velkém bungalovu ve Fendaltonu, nejelegantnějším předměstí Christchurch, s partnerem vedl veterinární kliniku a dobře vydělával.

Jasně, dovolil si pár aférek, ale právě, když se sám pochválil za polepšení, načapal Terry se svým přítelem a partnerem. Strašlivý šok. Byl připravený jim oběma odpustit a začít nový život. Terry si přála začít nový život, ne však s ním. Po rozvodu si vzala jeho partnera.

Jack se dál protloukal jako zvěrolékař po různých rezervacích divoké zvěře v Asii. Na Nový Zéland se od té doby vrátil jen třikrát, aby se setkal s dětmi. Z těch se mezitím stali teenageři a při poslední návštěvě mu daly najevo, že už o jeho řídké návštěvy moc nestojí. Od té doby se jeho kontakty omezily na drobné finanční příspěvky k narozeninám a k Vánocům a občasné hovory po Skypu. Alimenty nemusel platit, jeho vlastní občasné nevěry při rozvodu nevyšly najevo.

O pár stolů dál krmily dvě turistky vrány. Všiml si jich, už když šel poprvé k bufetu. Kolem třicítky, německy hovořící, žádné krasavice, avšak pevně rozhodnuté zažít

o těchto prázdninách něco víc než jen poznávání cizí kultury a přírody, na to měl čuch.

Bavily se tím, jak ptáci přilétali na jejich stůl a uzobávali z talířů. Jack mohl zabodovat už tím, že by je upozornil, že tímto způsobem mohou ptáci přenášet kryptokokózu a ornitózu. Což sice nebylo úplně špatně, ale ani úplně správně. Právě se chystal zajít k bufetu a na zpáteční cestě utrousit u stolu těch dvou příslušnou poznámku, když mu zazvonil mobil.

Na displeji stálo „Roux“.

Jack Harris se ohlásil, poslouchal a pak volajícího vyzval: „*Hold on,*“ z kabátu vylovil propisovačku a na zadní stranu jídelního lístku se specialitami dne si poznamenal řadu čísel. „*I thought it would never happen,*“ poznamenal ještě, pak hovor ukončil a vytočil jiné číslo.

„Kasun?“ zakřičel do telefonu tak hlasitě, že se několik hostů otočilo. „*Race to Ratmalana. Now!*“ Mávl na číšníka mezinárodním gestem pro „účet, prosím“, a když ho hned nedostal, vyrazil mu naproti a účet podepsal. Ještě cestou k hotelovému pokoji zavolal svému kontaktu na heliportu.

Objednal si taxík a spěšně natáhl pracovní oděv – khaki kalhoty a opranou džínovou košili s krátkými rukávy. Ze skříně vyndal kufřík s instrumenty, který si pro tento dlouho očekávaný případ sbalil a neustále ho kontroloval.

Na místo dorazil ani ne za čtvrt hodinku. Kasun, mladík, kterého mu přidělil k ruce Department of Wildlife Conservation, Úřad na ochranu přírody, už tam byl a očekával ho před Robinsonem R44, lehkým, třímiístným vrtulníkem, jehož rotory se začaly otáčet v okamžiku, kdy se Jack v taxíku objevil na dohled.

Když dospěl ke stroji, Kasun již seděl připoutaný na zadním sedadle se sluchátky na uších. Jack mu pokynul, pozdravil pilota a předal mu lístek se souřadnicemi. Připoutal se a nasadil si sluchátka.

Pilot zvýšil počet otáček, malý stroj se pomalu zdvihl

a okamžik se vznášel nad startovací dráhou, pak pilot sklopil přední část a nabrali směr na jihovýchod.



Tentýž den

Poslední kilometry letěli nízko nad tratí a stojící vlak uviděli už zdálky. Pár metrů za lokomotivou se shromáždila skupina lidí kolem zraněného slona.

Pilot zdvihl stroj do výšky, aby se rozhlédl. Nedaleko místa neštěstí byla mýtina, na jejímž okraji stálo několik chatrčí. Na přistání dost místa.

Až na pár stařen a malých dětí byla vesnice jako po vymření. Kdo nepracoval na poli, vydal se k místu neštěstí.

S kufrem s instrumenty, chladicím boxem v pevném obalu a kontejnerem na materiál spěchal podsaditý Harris se svým vysokým, štíhlým asistentem po úzké pěšině vedoucí z mýtiny k trati.

Bylo vedro. Víc než třicet stupňů, jak na Srí Lance většinou bývá, a vlhkost vzduchu přesahovala devadesát procent. Než dospěli k trati, košile se Harrisovi přilepila na mohutný trup. Vylezli po suti nahoru na trať a pustili se mezi koleji na sever k místu neštěstí. Mělo by být hned za nejbližší zatáčkou.

Nikde ani kousek stínu, byli vystaveni žhnoucímu slunci. Páchlo to tu rozpáleným dehtem, kterým byly napuštěné pražce. A po záchodech z vagonů pro cestující.

Teď už bylo vidět lokomotivu a hned za ní shluk lidí.

Těsně než dospěli k této skupině, přenechal Harris místo v čele domorodému pomocníkovi, aby jim zjednal místo. Kasun vydal příkré pokyny v sinhálštině, z nichž Harris rozuměl pouze anglickým slovům „National Wild-

life Department“, a zvědaví obyvatelé vesnice i cestující z vlaku okamžitě ustoupili stranou.

Před nimi ležel malý slon, vedle něj klečela mladá žena, nejspíš turistka, a hladila ho po hlavě.

„*It's okay, it's okay,*“ těšila ho hlasem zastřeným slzami.

Zvíře mělo doširoka rozevřené oči, kousalo se do chobotu a zadní nohy mělo ohnuté v nepřírozeném úhlu. Harris postavil kufr a otevřel ho.

„*Are you a doctor?*“ zeptala se turistka americkou angličtinou.

Harris přikývl. Z kufru vyndal injekci a ampulku a natáhl látku do stříkačky.

„*Will it be okay?*“ vyzvídala žena ustaraně.

Harris opět přikývl. Zdvihl pravé ucho těžce raněného zvířete. Pletenec žil na zadní straně se značil až příliš jasně. Harris zvolil žílu naběhlou do tloušťky prstu, zabodl jehlu a vstříkl injekci.

„*Painkiller?*“ ujišťovala se.

Harris opět kývl. „*Painkiller,*“ zamumlal i on a podíval se na hodinky.

Zdálo se, že se slůně uvolnilo. Chobot mu vyklouzl z tlamy na pošlapanou trávu jako unavený had. Turistka ho hladila dál po čele porostlém dlouhými chlupy. „*Pšt, pšt,*“ dělala, jako by konejšila usínající dítě.

Harris se podíval na hodinky a dal znamení Kasunovi. Ten pochopil a dotkl se ženina ramene. Škubla sebou a vzhledla k němu.

Harris teď uviděl, jak mladý je obličej zalitý slzami.

„*Let's go, Miss,*“ vyzval ji Kasun.

Američanka se prosebně podívala na Harrise.

Kývl. „*Everybody leaves now. We have to do some surgery.*“

Pomaloučku se vztyčila, pohlédla na slůně, otřela si pěstmi slzy a podívala se na Harrise. „*You've put it to sleep, haven't you?*“

Harris neodpověděl.

Otočil se a nechal se strojvůdcem dovést ke skupině cestujících, kteří čekali o pár vagonů dál ve stínu kraje lesa.

Svlékl propocenou košili a navlékl si zelený chirurgický plášť. Kasun mu ho na zádech zapnul a podal mu dezinfekční prostředek. Glycerin, který obsahoval, usnadnil vklouznutí rukou do chirurgických rukavic.

Pak stetoskopem poslechl slůně. Po třech minutách kývl na Kasuna, který už si také natáhl sterilní rukavice. Nyní sáhl do kufříku s nástroji a podal mu velký skalpel.

Harris nasadil čepel pod páteř vedle osmnáctého žebra a otevřel lumbální oblast mrtvého slona.



Tentýž den

Sedadlo IIA mělo dvě výhody: nebylo tu žádné vedlejší sedadlo a bylo nejzazším sedadlem v byznys třídě tohoto Boeingu 787-9. A navíc za ním bylo trochu místa na chladicí box s vaječníky slůněte.

Harris ještě stihl Etihad 265 ve dvacet jedna hodin, který ho přibližně za čtrnáct hodin dopraví z Kolomba přes Abu Dhabi do Curychu. Propíjel se nápojovým lístkem od šampaňského přes bordeaux a likéry a teď byl u piva na dobrou noc. Snad si ještě ve zbývajících čtyřech hodinách letu dokáže trochu zdřímnout.

Byznys třída byla obsazená jen asi z poloviny. Většina cestujících spala, ale tu a tam ještě matně svítila obrazovka.

Nad jedním sedadlem se najednou rozsvítilo světlo. Za chvíli se pohnul závěs kuchyňky, vyšla letuška, šla ke světlu, sehnula se, vyměnila pár slov s cestujícím a odešla. Krátce nato se vrátila s tácem. Stála na něm sklenice a plechovka piva.

Další, kdo také nemůže usnout.

Harris byl šťastný, že tahle mise končí. Na chvíli měl

dost tropů a těšil se na Evropu, na chladné noci a odborné rozhovory s kolegy. A na uznání, kterého se mu, alespoň po krátkou dobu, za úspěch projektu dostane.

Nasadil si sluchátka a naladil kanál s country hudbou. Hráli *Lucille* Kenyho Rogerse. Písníčku, která ho provázela v nejhorsších časech rozvodu.

*You picked a fine time to leave me, Lucille
With four hungry children
And a crop in the field
I've had some bad times
Lived through some sad times
But this time your hurtin' won't heal
You picked a fine time to leave me, Lucille*

Probudil ho klidný hlas kapitána. Prolétávají oblastí turbulencí, vysvětloval, a žádá pasažéry, aby se připoutali.

Harris se zlobil. Byl připoutaný. Turbulence by ho stěžily vzbudily. Naopak, miloval je.

Přitom dříve trpěl strachem z létání. Chorobným. Do dvaatřiceti let vstoupil do letadla jen jednou jedenkrát. Tenkrát mu bylo šestnáct a v soutěži známé cigaretové značky vyhrál vyhlídkový let z Queenstownu do Milford Soundu jednomotorovým australským letadlem Gippsland GA-8 pro sedm pasažérů.

Vysoko nad rozeklaným fjordem vletěl stroj do bouřky a Harris si přísahal, že jestli tenhle horor přežije, už nikdy do letadla nevstoupí.

Toto předsevzetí uskutečnil ihned po strach nahánějším přistání na maličké přistávací dráze v Milford Soundu. Odmítl znovu nastoupit na palubu letadla a pět hodin, které ho dělily od Queenstownu, překonal na korbě nákladáku se dřevem.

Do dalšího letadla nastoupil až jako dvaatřicetiletý, krátce po rozvodu s Terry: s Air New Zealand letěl z Christchurchu přes Auckland do Perthu a odsud se South African Airways do Johannesburgu a Kapského Města.

Na cestě byl skoro třicet hodin a ani vteřinu se nebál o život. Už na něm tolik nelpěl.

Od tohoto druhého letu v životě si létání dokonce vychutnával. Vždy se bezvýhradně svěřil stroji a pilotovi jako klokaní mládě matčinu vaku.

A teď ho tenhle pilot připravil kvůli pár turbulencím o tu trochu spánku, která mu do přistání zbývala.



26. dubna 2013

Děšť ustal a obloha se vyjasnila. Roux viděl Etihad jdoucí na přistání. Ale dopravní zácpa se nehýbala. Ještě dva kilometry bude pořád dokola zastavovat a rozjíždět se, zastavovat a rozjíždět se, než se dostane ke sjezdu na letiště.

Zlobil se. Na předpověď počasí, která byla správná pouze tehdy, když jste na ni nebyli odkázaní. Na letiště v Curychu, které nikdy nepřestane být stavenišťem. A na sebe samotného, že nedokáže přijet přesně ani na schůzku kvůli události, na kterou tak dlouho čekal.

Harris by samozřejmě zavolal a počkal na celnici, dokud nedorazí s potřebnými povoleními. Roux však byl netrpělivý. Chtěl mít zásilku konečně u sebe a pod kontrolou. Už se načekal dost.

Sjezd na letiště už byl v dohledu, ještě pár set metrů a bude moci vyrazit ze zácpy a přidat plyn. Adele zpívala *Skyfall*. Rouxovy prsty porostlé chloupky bubnovaly ve špatném rytmu do volantu.

Písničku přerušilo dopravní hlášení, které varovalo před zácpou na A51, ve které trčel.

„Skutečně?“ mručel si. „Zácpa?“

Bylo mu třicet pět let. Přestože byl šlachovitý a nijak malý, vypadal podsaditě. Vděčil za to velké hlavě a krátkému krku. Řídké nazrzlé vlasy měl ostříhané nakrátko a husté obočí pečlivě zastřižené, což zvýrazňovalo nad-
očnicové oblouky a propůjčovalo jeho podsaditosti ještě buldočí vzhled.

Konečně dojel k místu, kde začínal odbočovací pruh ke sjezdu. Kolona však už zase stála a mezera mezi svodidly a blatníkem volva před ním byla pro jeho BMW příliš úzká. Kdyby ti pitomci před ním líp zastavili, byl by už dávno na letišti.

Zatroubil.

Nic se nestalo.

Znovu zatroubil, tentokrát podržel klakson déle.

Auto daleko vepředu se o kousek pohnulo. Auto za ním se přidalo, pak další a další. Jen volvo před ním zůstalo stát.

Roux se vztekle opřel o klakson a držel ho zmáčknutý. Muž za volantem volva ho pokáral dlouhým a důrazným vrtěním hlavy. Pak nastartoval motor a s rozčilující pomalostí popojel o kousek dopředu.

Jakmile byla mezera dost velká, dupl Roux na plyn a s troubením a kvílením pneumatik vyrazil na sjezd.



Tentýž den

Celní odbavení probíhalo ve velké místnosti s ocelovými přepážkami. Kolem otevřených vchodů proudili cestující, kteří zvolili zeleně označený východ. Jen zřídka někdo následoval červenou cedulku a vstoupil do odbavovacího prostoru celnice.

Vedle svého kufru na kolečkách tu Harris čekal už dvacet minut. Chladicí box postavil na kovovou odkládací plochu.

Nebyl si jistý, jestli Rouxe pozná, neměl dobrou paměť na obličej a viděl ho jen jednou na kongresu v Londýně, na kongresu pro odborníky na rozmnožování a boj s neplodností. Oba seděli na přednášce o dozrávání sloních buněk v tělech krys. Harris se tam potloukal, protože doufal, že naváže kontakty s vědci, kteří hledají specialisty pro práci v terénu. Roux potřeboval někoho, kdo mu dokáže obstarat sloní vaječníky.

Po přednášce se setkali – Harris měl později pocit, že to nebyla náhoda – v podniku Ye Olde Rose & Crown vedle kongresového hotelu. Harris seděl sám u baru a Roux se k němu připojil se dvěma po okraj plnými púlpintami anglického hořkého piva. „Není nic smutnějšího než osamocený muž v baru,“ pronesl angličtinou zabarvenou švýcarskou němčinou. Při druhé rundě – pro Harrise už třetí – již Roux věděl, že jeho společník je veterinář se specializací na slony, a při další se ho bez obalu zeptal, zda by nevěděl, jak nejlépe obstarat vaječníky asijského slona.

Harris to věděl.

„*Jack! Sorry, traffic jam!*“ volal muž, který se k němu blížil s napřaženou rukou. Harris ho opravdu nepoznal. V paměti ho měl menšího a tlustšího.

Uchopil podávanou ruku a stiskl ji. Byla vlhká. Správně, toho si všiml už poprvé. Potily se mu ruce.

Roux již při podávání ruky hleděl za Harrise na chladicí box. Teď ruku stáhl a položil ji na víko nádoby. „*At last,*“ vydechl. „Konečně.“

Loudal se k nim celník. Harris ho již informoval, že se jedná o přepravu orgánů a že čeká na příjemce, který má potřebné podklady pro dovozní formality.

Roux se legitimoval a předal mu tenkou složku dokumentů. Na obálce byl červenožlutý nápis *Gentesca* a slogan *Věda pro pozítří*.

Úředník přejížděl prstem po kolonkách a vybíral in-

formace, které musel zapsat do svého formuláře. Když skončil, pokynul bradou k chladicímu boxu.

„Je to skutečně nutné?“ zeptal se Roux. „Je důležité, aby orgán zůstal zchlazený na nulu až čtyři stupně.“

„Bez podívání to nemohu propustit.“

Roux vzdychl a dal Harrisovi znamení, aby box otevřel. „*Just a second,*“ doplnil k tomu.

Natolik anglicky úředník uměl. „*As long as it takes,*“ opravil ho.

Harris uvolnil stahovací přezky a otevřel víko. Mezi modrými mrazicími krystalky ležel sterilní box z mléčné umělé hmoty. Harris nijak nenaznačil, že by ho chtěl otevřít, dokud ho k tomu celník nevyzval.

„Ohrožujete vědecký projekt pro zachování druhu,“ reptal Roux.

„Ten, kdo to celé protahuje, jste vy,“ odvětil celník.

Roux kývl na Harrise a ten neochotně sundal zelený kryt nádoby.

To, co viděli, bylo malé jako dětská pěst a mělo to strukturu jako mozek. Bylo to našedlé a vlhce se to lesklo.

„Nedotýkat se!“ poručil Roux.

Úředník vyndal z pouzdra na opasku mobil a udělal fotku. Pak zásilku propustil.

Tak přicestovala Sabu do Švýcarska.



28. dubna 2013

Od mokrého asfaltu na parkovišti se odrazilo několik málo aut a pár osvětlených oken dřívější drátovny přestavěné na kancelářskou budovu. Prostory ve druhém patře, v nichž se dosud svítilo, patřily firmě Gentesca.

Roux stál se dvěma asistentkami u ocelového stolu a skláněl se nad Miss Playmate, jak asistentky pokřtily laboratorní krysu.

Miss Playmate se jmenovala, protože byla nahá. Byla to kastrovaná laboratorní krysa naháč, uzpůsobená pro přijetí sloní tkáně odstraněním brzlíku, aby nemohla produkovat T-lymfocyty, které bývají zodpovědné za odmítnutí implantátů. Takto jí mohl Roux transplantovat malý kousek tkáně z vaječnicků osídlené tisíci zárodečných buněk, aniž by cizí tkáň odmítla.

Miss Playmate byla pod anestetikem a ležela pod jasnými operačními světly, všechny čtyři nohy natažené a připevněné gumovými páskami. Břicho měla rozříznuté a Roux pracoval v jejím nitru skalpelem a pinzetou. Jedna asistentka držela retraktory ránu otevřenou, druhá mu podávala instrumenty, které příkrým tónem požadoval, a co chvíli osušovala pot, který mu kapal z ostríhaného obočí čouhajícího mezi krajem chirurgické čepice a rouškou.

Cílem bylo transplantovat kryse kousek tkáně z vaječnicku sluněte ze Srí Lanky s tisíci dosud oplodnění neschopných buněk. V jejím těle mohly dozrát. Přibližně za půl roku je bude moci Roux geneticky modifikovat.

Tuto operaci již prováděl mnohokrát, o čemž svědčili tany, opičky rhesus a králíci, kteří v místnostech podél chodby zeleně, modře a červeně svítily. Toto však byly jeho první sloní buňky. A slon, kterého takto stvoří, by – pokud všechno půjde dobře – měl nejen svítit ve tmě, jeho kůže by byla i na denním světle růžová.

Tohle byl totiž jeho velký objev, o kterém kromě něj věděly jen asistentky a od určité doby, bohužel, i jeden tichý společník. Do zárodečných buněk se mu podařilo zabudovat kombinaci luciferinu a pigmentu opic mandril!

Luciferiny jsou látky, které umožňují svítit například světluškám. A pigment opic mandril je látka, která má na svědomí barvy jejich obličejů a pozadí. Roux použil červenou jejich nosu.

Nejkrásnějším výsledkem těchto experimentů byla Rosie, skinny pig, bezsrsté morče. Roux vstříkl oba geny do zárodečně buňky, oplodnil ji a implantoval do dělohy normálního morčete.

Po dvou měsících porodila náhradní matka dvě růžová morčata. Jedno bylo mrtvé. Ale druhé, Rosie, žilo a vypadalo jako z marcipánu a ve tmě svítilo jako chodící světelná reklama.

A bez toho, že by muselo být nasvícené světlem o určité vlnové délce, milá komise pro udílení Nobelovy ceny! Rosie svítila! Ne že by jen odrážela světlo jako pokusná zvířata profesora doktora Richarda Gebsteina!

Gebstein býval Rouxovým zaměstnavatelem. Byl vedoucím a vlastníkem genově technické laboratoře, která kromě jiného zkoumala označování genů. Při této práci se často používaly fluoreskující proteiny nebo enzymy. Roux u Gebsteina nastoupil hned po promoci a pracoval u něj téměř deset let jako mizerně placený vědec.

V té době se mu podařilo – zčásti náhodou, zčásti záměrně – vytvořit lehce nazelenale svítící krysu. A tehdy udělal velkou chybu, když ji ukázal šéfovi. Gebstein byl velmi potěšený, o trochu mu zvýšil plat a uvolnil ho pro další bádání na tomto poli. S podmínkou, že do toho nezasvěťí nikoho dalšího.

Na svém tajném projektu pracoval Roux dnem i nocí a za dobu kratší než rok se mu podařilo experiment zopakovat. Šéf ho patřičně oslavoval, avšak za pár týdnů po tomto úspěchu to mezi nimi zaskřípalo. Začalo to hádkou o naprostou hloupost. Roux jedl v laboratoři oběd, jako vždy obložený chléb, a Gebstein ho načapal. Jídlo v genově technické laboratoři takového bezpečnostního stupně bylo sice porušením pravidel, ale dosud nikdy to šéf nekomentoval jinak než přáním „dobrou chuť“. Tentokrát se na něj obořil. A Roux si to nenechal líbit a odsekl mu.

To byl začátek neshod, které za krátký čas vedly k Rouxovu propuštění. Že byly úmyslné, zjistil Roux teprve

v okamžiku, kdy si přečetl Gebsteinovu publikaci s dílčími výsledky svých vlastních experimentů. On sám v ní nebyl zmíněn jedinou větou.

Publikace vzbudila ve vědeckém světě i mezi žurnalisty velký rozruch, a byla dokonce citována v bádání Rogera Tsiena, Martina Chalfieho a Osamu Shimomura, kteří obdrželi Nobelovu cenu za chemii za objev a aplikaci zeleně fluoreskujících proteinů. K Rouxovu velkému škodolibému potěšení nebyl Gebstein v odůvodnění Královské švédské akademie věd zmíněn ani jedinou slabikou.

A tehdy se Roux vydal na cestu pomsty. Založil vlastní genově technickou laboratoř, která sloužila jednomu jedinému cíli: konkurovat Gebsteinovi a překonat ho. Tato myšlenka mu dlouhá léta dodávala sílu a energii pracovat celé noci, podlézat bankovním úředníkům a pořád dokola hledat cesty jak odvrátit konkurz.

Vědecký úspěch firmy byl čím dál méně důležitý, zatímco komerční úspěch stále nutnější.

Jeho projekt měl potenciál prorazit ve dvou oblastech: ve finanční a vědecké. Kdyby se mu podařilo produkovat patentovaná zvířata, která by nejen svítla ve tmě, ale měla by i na denním světle mimořádnou barvu, měl by ve všech ohledech vystaráno.

Když za svých krátkých nocí nemohl usnout, představoval si Gebsteinův obličej – pěstěný, bílé vousy, vyfénované bílé vlasy, načechrané bílé obočí, zlaté brýle bez obrouček, celou úhledně učenou vizáž –, až mu předloží návrh na převzetí jeho laboratoře, který bude tak ohromující, že ho nebude moci odmítnout.

Roux se znovu sklonil nad Miss Playmate a předal ji do péče Very, která byla nejen jeho asistentkou, nýbrž i ošetřovatelkou zvířat.